

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

«Ό,τι Απέμεινε»

Όψεις κατοχικής βίας στην Ελλάδα και την Κρήτη

Στο πλαίσιο των καλοκαιρινών επετειακών εκδηλώσεων για τα 10 χρόνια από τη μεταφορά του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου Νεάπολης στο χώρο του Παλαιού Γυμνασίου, η Πολιτιστική και Λαογραφική Εταιρεία Απάνω Μεραμπέλλου (ΠΛΕΑΜ) σε συνεργασία με την Περιφέρεια Κρήτης και το Εργαστήριο Τεχνολογίας, Έρευνας και Εφαρμογών στην Εκπαίδευση του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, διοργανώνει ημερίδα με θέμα τις ενδεικτικές πτυχές της κατοχικής βίας στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Η ημερίδα θα πραγματοποιηθεί την Τετάρτη 15 Ιουλίου 2026 και ώρα 20:00 στον αύλειο χώρο του μουσείου. Στόχος της ημερίδας είναι να συμβάλει στη συστηματικότερη ιστορική προσέγγιση των μορφών κατοχικής βίας και στην ανάδειξη ερευνητικών ζητημάτων που παραμένουν ακόμη ανοιχτά.

Η δημοσιοποίηση των φωτογραφιών των 200 εκτελεσθέντων του Σκοπευτηρίου της Καισαριανής αναζωπύρωσε πρόσφατα τον δημόσιο διάλογο για την κατοχική βία και τις πρακτικές αντιποίνων που εφάρμοσαν οι δυνάμεις Κατοχής εις βάρος αμάχων και πολιτικών κρατουμένων. Η συζήτηση αυτή υπενθυμίζει ότι το παρελθόν γίνεται αντικείμενο συνεχούς διαπραγμάτευσης. Η Κρήτη δεν υπήρξε απλός μάρτυρας αυτής της βίας. Από τις πρώτες σφαγές της Μάχης της Κρήτης ως τις μαζικές εκτελέσεις και τις πυρπολήσεις χωριών — και ανάμεσά τους η συστηματική υφαρπαγή της αγροτικής και κτηνοτροφικής παραγωγής, η επιβολή καταναγκαστικής εργασίας, το καθεστώς εκφοβισμού της καθημερινής ζωής — ο τοπικός πληθυσμός βίωσε μορφές βίας που άφησαν ανεξίτηλα ίχνη στη συλλογική μνήμη. Παρά τη βαρύτητα αυτών των εμπειριών, οι συστηματικές προσεγγίσεις για την κατοχική βία παραμένουν σε σχετικά πρώιμο στάδιο. Μέσα από τις εισηγήσεις διαφορετικών ερευνητικών πεδίων, με κοινό παρονομαστή τη Γερμανική Κατοχή, γίνεται δυνατή η ευρύτερη και σφαιρικότερη αντίληψη του τραυματικού παρελθόντος, η κληρονομιά του οποίου εντοπίζεται ακόμα και σήμερα.

Εισηγητές

- Ο **Δημήτρης Παπαγιαννάκης**, υποψήφιος διδάκτωρ Δημόσιας Ιστορίας στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης και μέλος της ΠΛΕΑΜ, προσεγγίζει την περίπτωση των αντιποίνων στις επαρχίες Βιάννου – Ιεράπετρας, εστιάζοντας στον στρατηγικό σχεδιασμό, στα κίνητρα, στην ιδεολογία, στις πολεμικές εμπειρίες και στους τρόπους με τους οποίους η 22^η Μεραρχία Πεζικού εκτέλεσε την επιχείρηση «Βιάννος» από τις 14 έως τις 16 Σεπτεμβρίου 1943 με απολογισμό 401 νεκρούς.
- Ο **Βαγγέλης Τζούκας**, διδάκτωρ Κοινωνιολογίας και μέλος ΣΕΠ του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, επικεντρώνεται στον τρόπο με τον οποίο ο διοικητής του 22ου Ορεινού Σώματος Στρατού, στρατηγός Χούμπερτ Λαντς, επιχείρησε μεταπολεμικά να αναλύσει τις εμπειρίες του από τον ανταρτοπόλεμο στην Ελλάδα και τη δράση της μονάδας που διοικούσε προκειμένου να οδηγηθεί σε γενικότερα συμπεράσματα για ένα είδος πολέμου που η τότε συγκυρία εμφάνιζε ως ταχύτατα αναδυόμενο.
- Ο **Ιάσωνας Χανδρινός**, ιστορικός και διδάσκων στο Πανεπιστήμιο του Ρέγκενσμπουργκ παρουσιάζει την περίπτωση των Ελλήνων πολιτικών κρατουμένων στο στρατόπεδο συγκέντρωσης του Μαουτχάουζεν. Επιχειρεί μια περιγραφή της πολιτικής αντιποίνων των γερμανικών δυνάμεων Κατοχής στην Ελλάδα, παρουσιάζει στοιχεία για τη ζωή των Ελλήνων στο στρατόπεδο και αναφέρεται στη δύσκολη μνήμη του στρατοπεδικού εγκλεισμού στην Ελλάδα έως σήμερα.

- Ο **Στράτος Δορδανάς**, αναπληρωτής καθηγητής Ιστορίας στο τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, πραγματεύεται τις υποφωτισμένες πτυχές της κατοχικής πολιτικής που είχαν στόχο τη διάρρηξη του κοινωνικού ιστού και την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του αντιστασιακού κινήματος και που συνέβαλαν στην πρόκληση του Εμφυλίου Πολέμου.

Την ημερίδα θα συντονίσει ο ιστορικός και δημοσιογράφος **Γιάννης Χαραλαμπίδης**.

Πληροφορίες

- **Ημερομηνία & Ώρα:** Τετάρτη, 15 Ιουλίου 2026, 20:00
- **Χώρος:** Αύλειος χώρος Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου Νεάπολης (Παλαιό Γυμνάσιο)
- **Είσοδος:** Ελεύθερη